

Bergen, 2. november 2023

Til kommunestyrerepresentantar i Vestland

DI VIKTIGE ROLLE I NATURVERNARBEIDET

Gratulerer så mykje som gjenvald eller nyvald polititar! Du har fått vervet ditt i ei tid der verdas naturmangfold er alvorleg trua. Nesten 70% av mengda dyr har forsvunne på grunn av menneskeleg aktivitet og naturinngrep¹. 25% av artane i verden er no trua². Norge er ikkje noko unntak, 21% av artane våre er trua³.

Basert på det mørke bildet som rapporten frå FN sitt naturpanel malar om tilstanden til naturen, blei Montrealavtalen («Verdas naturavtale») inngått i desember 2022. 196 land, inkludert Norge, har signert denne omfattande avtalen om å verne verdas naturmangfold. Avtalen skal sikre at verda vernar minst 30% av areal i natur og hav innan 2030. Vidare skal 30% av all natur som er øydelagt vere restaurert innan 2030.⁴

Nær sagt all natur ligg i ein kommune, dermed er det du og ditt kommunestyre som har det lokale ansvaret for å oppfylle Montrealavtalen. Som kommunestyrerepresentant har du mykje større makt til å verne natur og klima enn dei fleste. Men mulegheita må nyttast. Å la vere å bygge ut natur er eit av dei beste tiltaka for å løyse klimakrisa, og å ta vare på natur har positive effektar på alle andre av FN sine berekraftsmål, inkludert helse.⁵ Det krevst også kunnskap om naturverdiane og om mulegheitene lovverket gir deg som kommunepolititar til å verne natur.

Naturvernforbundet er ein av landets eldste og største miljøvernorganisasjonar, med HM Kong Harald som vår høge beskyttar i snart 60 år. Vi kjempar for å bevare naturen, slik at den kan gi glede også til generasjonane som kjem etter oss. Difor sendte vi i april i år eit brev til alle ordførarar og kommunedirektørar i Hordaland, der vi oppmoda om å følgje opp Montrealavtalen. Dette brevet vart følgt opp av eit brev til kommunestyrerepresentantar i haust. Men vi er ikkje nøgd med responsen på desse breva så langt. **Vi vil difor be om di tilbakemelding på tre spørsmål:**

- 1. Har kommunen gode nok planar for å følgje opp Montrealavtalen fram mot 2030?**
- 2. Vil ditt parti ta initiativ for å følgje opp Montrealavtalen i valperioden 2023-27?**
- 3. Vil du ta personleg initiativ for å følgje opp Montrealavtalen i valperioden 2023-27?**

1 <https://livingplanet.panda.org/>

2 <https://ipbes.net/global-assessment>

3 <https://www.artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater>

4 <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/miljoe-og-klima/fns-naturavtale>

5 <https://www.ipcc.ch/report/sixth-assessment-report-cycle/>

Mange kommunar er offensive i arbeidet med å ta vare på naturen. Stadig fleire kommunar styrer etter prinsippet om å vere **arealnøytrale**, altså at dersom dei bygger ned nye naturområder, må dette kompenseras i form av restaurering av øydelagt natur. Med Montrealavtalen sine klare mål om meir natur, mellom anna gjennom restaurering, må ambisjonane aukast. Kommunane må bli **naturpositive**.

Vi tillet oss difor å utfordre deg og ditt parti på nokre punkt som vi meiner er sentrale for oppfølging av Montrealavtalen:

1. **Innfør areal- og naturrekneskap:** Det bør vere like naturleg som eit ordinært rekneskap å halde oversikt over areal- og naturforbruket i kommunen. Utan areal- og naturrekneskap er det naturlegvis også krevjande å dokumentere arealnøytralitet eller -positivitet.
2. **Set av konkrete område for vern og restaurering:** Det er ingen grunn til at de skal ha lavare ambisjonar enn Montrealavtalen. Kommunen bør definere kva naturareal som bør vernast og restaureras, og markere desse med omsynssoner og planbestemmelsar i kommuneplanen.
3. **Gjennomfør «planvask»:** Norske kommunar har satt av store arealer til utbygging, som er mykje større enn det er realistisk å nokon gong byggje ut. Heldigvis står kommunane fritt til å omregulere gamle planar så lenge det ikkje er gitt byggeløyve.
4. **Sett vilkår:** Plan- og bygningsloven gir kommunane store mulegheiter til å styre arealbruken gjennom planbestemmelsar. Det kan til dømes krevjast kantsoner og tiltak mot avrenning til vassdrag, og ein kan innføre meldeplikt for hogst.
5. **Husk at det er lov å si nei:** Det er lov å si nei, både til forslag om store nye utbyggingsområder i kommuneplanen, til søknader om dispensasjon og til private reguleringsplanforslag, enten det dreier seg om gruver, hyttefelt, vindkraft eller andre ideer. Tøffe og fornuftige kommuner stiller krav. Kommuner som derimot alltid lar utbyggere bestemme, ender fort i uføre.

Du finn elles meir informasjon om desse emna i [Naturvernforbundet sin vegleiar](#) om korleis du som kommunepolitikar kan redde naturen vår.

I høve dei tre spørsmåla vi har stilt deg ovanfor, ber vi om ditt svar på hordaland@naturvernforbundet.no innan 1. desember 2023.

Avslutningsvis vil vi ønskje deg lukke til med ditt viktige samfunnsoppdrag! Vi i Naturvernforbundet bistår gjerne med informasjon og tips om ressursar om ønskjeleg. Ta i så fall kontakt med oss.

Venleg helsing Naturvernforbundet Hordaland
v/styrelisar Tom Skauge
m. 916 06 803